

Σύμφωνα με μελέτη του Πανεπιστημίου Πατρών και μετά από έρευνες ετών, έχει διαπιστωθεί ότι η κόκκινη λάσπη την οποία απορρίπτει η εταιρεία Αλουμινίων της Ελλάδος στον κόλπο της Αντίκυρας στην περιοχή του Κορινθιακού κόλπου καταστρέφει την πανίδα και την χλωρίδα, ενώ δεν αποκλείεται τα βαρέα μέταλλα τα οποία περιέχει να έχουν εισέρθει στην τροφική αλυσίδα. Η έκταση της εναπόθεσης στον βυθό του Κορινθιακού κόλπου της κόκκινης λάσπης λόγω της απόρριψης φθάνει τις 300 Km² δηλαδή το 12 % του Κορινθιακού κόλπου, έχει δε δημιουργήσει δύο υποθαλάσσιους λόφους ύψους 30μ. Ραδιενέργα στοιχεία ανιχνεύονται στην σύνθεση της λάσπης όπως ουράνιο, ράδιο και θόριο, η συγκέντρωση των οποίων φθάνει έως και δεκαέξι φορές πάνω από τις επιτρεπόμενες τιμές. Σύμφωνα με μελέτη του προγράμματος ΜΕΡ POL, 17 ελληνικών πανεπιστημιακών και ερευνητικών ινστιτούτων τονίζεται ότι στον Κορινθιακό, η κινητικότητα μετάλλων χαλκού, ψευδαργύρου, μαγγανίου, καδμίου και μολύβδου στο ίζημα είναι ισχυρή και κατά συνέπεια ο οικολογικός κίνδυνός στην περιοχή είναι μεγάλος, ενώ βέβαιο είναι ότι πρέπει να γίνουν ολοκληρωμένες μελέτες για την διεύθυνση των βαρέων μετάλλων στην τροφική αλυσίδα μέσω των αλιευμάτων.

Ερωτάται η Επιτροπή:

1. Αν είναι ενήμερη για τα συμπεράσματα της παραπάνω μελέτης;
2. Τι προτίθεται να πράξει ώστε να προστατευθεί τόσο το οικοσύστημα όσο και ο πληθυσμός της περιοχής ο οποίος κατοικεί στην πλειονότητα του σε παραλιακές περιοχές του Κορινθιακού;
3. Ποιοι είναι οι ευρωπαϊκοί κανονισμοί για τη λειτουργία των συγκεκριμένων επιχειρήσεων εξόρυξης και αν η απόρριψη της κόκκινης λάσπης στην θάλασσα συνάδει με τους κανονισμούς αυτούς;
4. Αν πρόκειται να αναλάβει πρωτοβουλία για να ερευνήσει το μέγεθος της καταστροφής, να καταλογίσει ευθύνες και να συνδράμει στην αποκατάσταση της περιοχής με άμεση δράση ώστε να σταματήσει η απόρριψη;

Κοινοβουλευτικές ερωτήσεις

20 Ιανουαρίου 2009

E-5937/08 E-5948/08

Απάντηση του κ. Δήμα εξ ονόματος της Επιτροπής

Γραπτές ερωτήσεις : E-5937/08 , E-5948/08

Η Επιτροπή δεν γνωρίζει τη μελέτη που εκπονήθηκε από το Πανεπιστήμιο της Πάτρας, σχετικά με την κόκκινη λάσπη που απορρίπτεται από την εταιρία Αλουμίνιον της Ελλάδος, στον κόλπο της Αντίκυρας.

Η λειτουργία των εγκαταστάσεων της εταιρίας Αλουμίνιον της Ελλάδος υπόκειται στην οδηγία 2008/1/ΕΚ⁽¹⁾ σχετικά με την ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχο της ρύπανσης (IPPC) και την οδηγία 2006/21/ΕΚ⁽²⁾ σχετικά με τη διαχείριση των αποβλήτων της εξορυκτικής βιομηχανίας (οδηγία για τα απόβλητα από εξορυκτικές δραστηριότητες). Οι παραπάνω οδηγίες απαιτούν οι εγκαταστάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής τους να λειτουργούν σύμφωνα με άδειες, στις οποίες περιλαμβάνονται οριακές τιμές εκπομπών βασιζόμενες σε βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές (ΒΔΤ), που αποσκοπούν στην πρόληψη και, εφόσον αυτό δεν είναι πρακτικά εφικτό, γενικά τη μείωση των εκπομπών και των επιπτώσεων για το περιβάλλον στο σύνολό του. Η πρόληψη ή μείωση των εκπομπών στον ατμοσφαιρικό αέρα, τα ύδατα και το έδαφος πρέπει επομένως να αντιμετωπίζονται μέσω των περιβαλλοντικών αδειών που εκδίδονται σύμφωνα με την οδηγία IPPC και την οδηγία για τα απόβλητα από εξορυκτικές δραστηριότητες. Επιπλέον, σύμφωνα με την τελευταία αυτή οδηγία, η άδεια πρέπει να περιλαμβάνει σχέδιο διαχείρισης αποβλήτων που στοχεύει στη μείωση της παραγωγής αποβλήτων και στην ασφαλή διάθεση των αποβλήτων που ενδεχομένως παραμένουν. Στο πλαίσιο αυτό πρέπει να επιτευχθεί πλήρης χαρακτηρισμός των παραγόμενων αποβλήτων.

Η κόκκινη λάσπη που παράγεται κατά την εξαγωγή αλουμίνας από βωξίτη είναι σημαντικό απόβλητο με μείζονες απαιτήσεις διάθεσης. Η λάσπη είναι γενικά αλκαλική λόγω της διαδικασίας εξαγωγής και περιέχει 3 έως 12 χιλιόγραμμα NaOH (υδροξείδιο του νατρίου) ανά τόνο παραγόμενης αλουμίνας. Ως εκ τούτου, απαιτείται προσεκτικός χειρισμός. Ειδικότερα, η διάθεση της κόκκινης λάσπης σε κλειστές περιοχές με επαναχρησιμοποίηση των υδάτων μεταφοράς και των επιφανειακών υδάτων από τις λίμνες καθίζησης χαρακτηρίζεται ως βέλτιστη διαθέσιμη τεχνική σύμφωνα με το σχετικό έγγραφο αναφοράς για τις ΒΔΤ (BREF).

Η κόκκινη λάσπη δεν περιλαμβάνεται στον ευρωπαϊκό κατάλογο των επικίνδυνων αποβλήτων (απόφαση της Επιτροπής, της 3ης Μαΐου 2000⁽³⁾, για τον κατάλογο επικίνδυνων αποβλήτων - κατηγορία 01 03 09) εφόσον δεν περιέχει επικίνδυνες ουσίες. Από τις πληροφορίες που παρέχονται, δεν είναι σαφές κατά πόσο η κόκκινη λάσπη που παράγεται στη μονάδα πρέπει να θεωρείται επικίνδυνο απόβλητο.

Όσον αφορά τις ραδιενεργές ουσίες, αυτές υπόκεινται στις διατάξεις της οδηγίας 96/29/Ευρατόμ του Συμβουλίου⁽⁴⁾. Τα ραδιενεργά στοιχεία στην κόκκινη λάσπη είναι τα αποκαλούμενα φυσικά ραδιονουκλεΐδια και οι

απαιτήσεις για τις εν λόγω ουσίες περιέχονται στα άρθρα 40 και 41 της οδηγίας Ευρατόμ. Εναπόκειται στο κράτος μέλος να εξασφαλίσει τον προσδιορισμό των δραστηριοτήτων στις οποίες υπεισέρχονται φυσικές πηγές ακτινοβολίας που μπορεί να προκαλούν ανησυχίες από άποψη ακτινοπροστασίας. Για τις δραστηριότητες αυτές, το κράτος μέλος απαιτεί τη θέσπιση κατάλληλων μέσων για την παρακολούθηση της έκθεσης στην ακτινοβολία.

Οι υφιστάμενες εγκαταστάσεις, όπως η εγκατάσταση της Αλουμίνιον της Ελλάδος, όφειλαν να έχουν τεθεί σε πλήρη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις της οδηγίας IPPC έως τις 30 Οκτωβρίου 2007 και πρέπει να έχουν συμμορφωθεί με την οδηγία για τα απόβλητα ορυχείων το αργότερο μέχρι την 1η Μαΐου 2012. Τον Νοέμβριο του 2007, η Επιτροπή ζήτησε από τα κράτη μέλη στοιχεία για τον συνολικό αριθμό των υφιστάμενων εγκαταστάσεων σε λειτουργία πριν από την ημερομηνία θέσης σε ισχύ της οδηγίας IPPC και τον αριθμό των νέων, αναθεωρημένων και επικαιροποιημένων αδειών που έχουν εκδοθεί. Επειδή η Ελλάδα δεν εξέδωσε νέες ή επικαιροποιημένες άδειες για μεγάλο αριθμό εγκαταστάσεων εντός της καταληκτικής ημερομηνίας της οδηγίας IPPC, δηλαδή την 30ή Οκτωβρίου 2007, η Επιτροπή δρομολόγησε διαδικασία επί παραβάσει εναντίον της χώρας αυτής (και όλα τα λοιπά κράτη μέλη που παραβίασαν τη σχετική νομοθεσία)⁽⁵⁾. Από την εξέταση της απάντησης των ελληνικών αρχών προέκυψε ότι 189 από τις 293 υπάρχουσες εγκαταστάσεις δεν συμμορφώνονται, δεδομένου ότι δεν διαθέτουν άδεια IPPC, συμπεριλαμβανομένης της εγκατάστασης της εταιρίας Αλουμίνιον της Ελλάδος. Κατά συνέπεια, στις 27 Νοεμβρίου 2008, η Επιτροπή αποφάσισε να συνεχίσει τη διαδικασία επί παραβάσει και να εκδώσει αιτιολογημένη γνώμη, σύμφωνα με το άρθρο 226 της συνθήκης ΕΚ.

Επιπλέον, η οδηγία πλαίσιο για τα ύδατα (ΟΠΥ) 2000/60/ΕΚ⁽⁶⁾ ορίζει προστασία όλων των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων, με την υποχρέωση να αποφευχθεί οποιαδήποτε επιδείνωση της κατάστασης, ώστε, κατά κανόνα έως το 2015, να έχει επιτευχθεί καλή κατάσταση των υδάτων. Σύμφωνα με την οδηγία πλαίσιο, τα κράτη μέλη είχαν την υποχρέωση να διεξάγουν εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των λεκανών απορροής των ποταμών και να έχουν αποστείλει συνοπτική έκθεση στην Επιτροπή μέχρι το Μάρτιο του 2005 (ΟΠΥ, άρθρο 5 παράγραφος 1 και άρθρο 15 παράγραφος 2). Στην έκθεση που υπέβαλε η Ελλάδα επισημαίνεται ο κίνδυνος, ο κόλπος της Αντίκυρας να μην ανταποκριθεί στους στόχους της ΟΠΥ, προσδιορίζοντας ως κύριο πρόβλημα τις εγκαταστάσεις IPPC. Αυτό σημαίνει ότι ο κόλπος της Αντίκυρας πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο του προγράμματος μέτρων της οδηγίας πλαίσιο για τα ύδατα, προκειμένου, έως το 2015, να έχει επιτευχθεί καλή κατάσταση ή, υπό ορισμένες αυστηρές προϋποθέσεις, να μπορεί να υπόκειται σε εξαιρέσεις. Το πρόγραμμα των μέτρων είναι μέρος των σχεδίων διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού της ΟΠΥ, που αναμένεται να δημοσιευτούν τον Δεκέμβριο του 2009. Η Επιτροπή θα παρακολουθήσει εκ του σύνεγγυς τα επόμενα βήματα στην εφαρμογή της οδηγίας πλαίσιο για τα ύδατα, προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι οι ελληνικές αρχές εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους.

Λαμβάνοντας υπόψη τα θέματα που τίγονται στις ερωτήσεις αυτές, η Επιτροπή θα διερευνήσει τα μέτρα που έχουν ληφθεί για την εφαρμογή της οδηγίας IPPC

και της οδηγίας για τα απόβλητα από εξορυκτικές δραστηριότητες για την εν λόγω εγκατάσταση και, εάν χρειαστεί, θα προωθήσει περαιτέρω τη διαδικασία επί παραβάσει.